

Slovenski Tednik.

Politični in gospodarski list za kmetško ljudstvo.

Izhaja vsak petek.

List velja za celo leto 2 gld. 80 kr., za pol leta
1 gld. 40 kr. — Posamezni list velja 6 soldov.

Uredništvo in opravištvo lista je v „Národní tis-
karni“ v Tavčerjevi hiši „Hotel Europa.“

Iz deželnih zborov.

Deželni zbor kranjski.

(XI. seja 13. jan.) Deželni glavar Kaltenegger poroča, da vlada predlaga deželnemu zboru prošnjo občin novomeškega in krškega okraja za podporo zaradi toče. Škode je 111.000 gl. Margheri in Zagorec priporočata, naj se podpora podeli. Seja preneha in finančni odbor se snide v posvetovanje.

Ko se seja zopet začne, pride dnevni red na vrsto in poročilo o delovanju deželnega odbora.

Dr. Zarnik govori: Jaz zahtevam, da se slovenski jezik v deželnih uradih ne jaha samo kot „paradegaul“, nego da se v tem strogo izvršuje sklep deželnega zbora, ki se tiče slovenskega kot uradnega jezika, zraven pa tudi terjam, da prestave deželni uradniki sami preskrbé, da se ne bó za-nje še ekstra na sto in sto goldinarjev izmetavalo.

Bleiweis in Dežman tajita, da bi bil slovenski jezik deželnim odbornikom „paradegaul“.

Zarnik pojasnuje, da on ne govori o odbornikih, nego le o uradnikih deželnega odbora.

Costa se izgovarja, da imajo deželni uradniki od zjutraj do zvečer dosta dela, in da ne morejo še prestav preskrbovati. Prestavljavce imamo le za nekaj časa najete, kakor stenografe.

Zarnik pravi, da Klavžar v Gorici preskrbuje slovensko, nemško in laško poročilo,

da bi ga tedaj tudi naš Kreč s svojimi drugovi lahko.

Apfaltrern stavi predlog, naj se računsko poročilo naredi v času, da se bo pri sejah uže na mizi poslancev dobilo in dežela ne posebe stroškov imela.

Prvi del se pri glasovanju sprejme, drugi pade.

Predlog odbora, da se ponovi prošnja do slavne vlade za izdatno podporo javnih ljudskih šol na Kranjskem in nadalje, da se deželnemu odboru naloži, deželnemu zboru staviti predloge, kako bi se povečali dohodki za šolski zaklad, se sprejme.

Pri predlogu odbora: „Šolnina na javnih ljudskih šolah na Kranjskem se odpravi“, stavi dr. Costa predlog, da se k tem predlogu pristavi: Deželnemu odboru se naroči, da preiskuje, ali bi bilo koristno, da se itd.

Zbornica sprejme predlog odborov s pristavkom dr. Coste enoglasno.

Predlog odbora, da se deželnemu odboru naloži na vso moč skrbeti, da se dela za posušenje ljubljanskega močvirja po obeh bregovih Ljubljance, čem prej mogoče izvrše, se po nekih ugovorih Dežmana sprejme.

Pri predlogu odborov, da se darila, odločena v deželnem zakoniku II. l. 1870, št. 142, pripoznajo vsakemu, kdor izkaže, da je tam imenovano zver oziroma steklega psá usmrtil kakor koli, — ugovarjajo.

Dežman, grof Margheri in pl. Langer, da se v smislu tega predloga škodljiva zver tudi lahko pokončava z strupom, kar je nevarno tudi za druge živali.

Poslanec dr. Poklukar brani odborov predlog.

Odborov predlog se potem sprejme.

Pri predlogu odborovem, da se dežel-nemu zboru naloži pretresovati in deželnemu zboru staviti predloge, kako bi se pospeševal posel, spadajoč v področje občin, in kako bi se polajšala po novih naredbah občinam nastajoča bremena, oglasi se se dr. Bleiweis in govori zato, da bi žandarmi podpirali pri izvrševanju posla javne policije.

Baron Apfaltrern stavi predlog, naj se deželnemu odboru naroči, da se nemudoma izvrši sestava velikih občin na Kranjskem. Govornik pravi, da neče v zboru govoriti o tem, kdo najbolj zadržuje to za našo deželo jako koristno napravo, ker se neče spuščati v osebnosti; dr. Zarnik toplo podpira predlog barona Apfaltrerna. V manjih občinah ne more župan občinskih poslov izvrševati. Zato je treba izvedenega pisarja, ki ga pa male občine plačati ne morejo. Ako se velike občine ne napravijo, je vsa avtonomija občin nemogoča.

Predlog barona Apfaltrerna se potem sprejme.

Odborov predlog, da se c. kr. ministerstvo za trgovino naprosi, naj vodstvu Rudolfove železnice naroči, naj svoj kolodvor v Ljubljani odpre za splošno sprejemanje popotnih in blaga, toplo priporoča poslanec vitez Gariboldi.

Odborov predlog se enoglasno sprejme.

Predlog odborov, da se deželnemu odboru naloži skrbeti zato, da se tiste ceste, katere so deželo uže mnogo stale, dodelajo in javni rabi oddajo, se brez ugovora sprejme.

Pri predlogu odborovem, naj deželni zbor temeljito preišče in deželnemu odboru predlaga, ali in kako bi se izpeljala cesta iz Litije čez Lipinsko bukovje, se oglasi poslanec Dežman proti predlogu in govori za cesto čez Vagenšperg.

Dr. Zarnik zagovarja odborov predlog. Proti novi cesti čez Vagenšperg so vsi tamojšnji prebivalci, kajti zmirom bode vratomna, v hudi zimi pa celo nerabljiva. Če se g. Dežman sklicava na tisto komisijo, ki

je pod vodstvom stavbenega svètnika gosp. Potočnika se izrekla za cesto čez Vagenšperg, moram samo to povedati, da proti tej komisiji vlada občna razdraženost med tamojšnjimi ljudmi.

Predlog odborov se potem sprejme.

Predlog odborov, da se c. k. vlada naprosi, vsaj za vsako okrajno glavarstvo namestiti okrajnega zdravnika se sprejme.

Ravno tako predlog, da zbor poročilo deželnega odbora vzame na znanje, kolikor treba odobruje, in deželnemu odboru naklada vse v izvršitev teh sklepov potrebno učiniti.

Za gospodarski odsek o predlogu poslanca dr. Poklukarja o loško-tržaški na ljubljansko-karlovški železnici, poroča poslanec Murnik, kateri stavi predlog, da se c. kr. vladi izroči prošnja za izvršitev teh železniških prog.

Dr. Razlag poudarja potrebo teh železnic, omenja glasovanja v državnem zboru zaradi posojila, in graja nekatere domače časnike, ki so kranjske državne poslance, zaradi glasovanja napadali.

Predlog odbora se potem sprejme.

Poslanec Lavrenčič poroča za šolski odsek o predlogu dr. Razlagovem zaradi zboljšanja šolstva na Kranjskem in nasvetuje, da se predlog izroči deželnemu odboru v poročevanje v prihodnjem dež. zboru.

Dr. Razlag toplo podpira ta nasvet, ker ako se ne bodo ljudskim učiteljem plače povišale, hočejo se obrniti na državni zbor, da vlada prevzame šolstvo in da bi bili učitelji državni uradniki, kar ne bi bilo dobro.

Dr. Bleiweis pravi, da učiteljem prav iz srca privoščim veliko plačo, in da naj se svobodno zaradi tega obrnejo na državni zbor. Omeniti pa (pravi da) mora, da je dr. Razlag povzel to vest in poduk o šolstvu iz „Laib. Schulzeitung“ in to nij „naše gore list“.

Dr. Razlag odgovarja in omenja, da je dr. Bleiweis nedavno napravil dva uda te zbornice, med njimi tudi njega za pesnika. Ravno taka je tudi s tem, da denes trdi, da se je on (Razlag) podučil iz „L. Schul-

zeitung“. To nij res, ker govoril je o šolstvu in učitelji, in o tem vprašanji z g. učiteljem Matevž Močnikom, kateri bode menda baš dr. Bleiweisu zdel se v tem dobro podučeno.

Predlog šolskega odseka se potem sprejme, občini Sturija se dovoli 50% priklada na davke, za zidanje šole.

Dr. Supan poroča o proračunu za normalni šolski zaklad za leto 1874, in stavi v imenu finančnega odseka sledeče predloge:

1. Stroškov je 28.209 gl. 62 kr., dohodkov 10.662 gl. 47 kr.; tedaj se ima iz deželnega zaklada doplačati 17.547 gold. 15 kr.

2. Definitivni stroški svot, ki so za posamezne šolske občine preliminirane, se smejo zgoditi le na podlagi računskih sklepov in v teh dokazanih faktičnih stroškov preliminiranih zneskov, in podpora se ima znižati, ako je prevelika, ali ko bi se imela porabiti za take namene, katere preskrbovati ima občina dolžnost, posebno a) za poprave ali prezidavanja in dozidovanja; b) za napravljene orodja; c) za nakupovanje učil za revne šolarje.

3. Deželnemu odboru naj se naroči, da na to dela, da pri onih šolah, ki hočejo podpore iz normalnega šolskega zaklada, občina preskrbi kurjavo, svečavo in čedenje šolskih prostorov za pavšalni znesek, o katerem se ima dogovoriti na več let.

4. Podpirane šole morajo ob svojem času svoje dokumentirane računske sklepe predložiti, in tem tudi inventarije o vseh k šoli spadajočih predmetih in pravicah preložiti, in v njih posebno tudi pojasniti, ali ima šola pravico, kurjavo dobiti.

5. Deželnemu odboru naj se naroči, da poizve, ali se naturalni doneski pri posameznih šolah nemajo smatrati za šolske dohodke, in naj na to dela, da se tam, kjer je to še tako, primerni relucijski doneski v prihodnje preliminarije umeste.

6. Deželni šolski svet se naprosi, naj čuje, da se na šolski čas, ki je za posamezne kraje postavno določen, točno pazi.

7. Peticija kranjskega učiteljskega društva, naj se dajo učiteljem plače take, kakor jih imajo v nižji Avstriji, naj se deželnemu odboru z naročenjem odda, naj v sporazumljenji s c. kr. šolskim svetom v prihodnjem zasedanji o tem opravičene predloge stavi.

Predlogi finančnega odseka se sprejmo.

Poslanec Murnik nasvetuje v imenu deželnega odbora:

„Deželni zbor naj pritrdi prošnji občinskih predstojništev sodnijskih okrajev Ribnica in Velike Lašiče, da bi se ta dva sodnijska okraja izločila iz sodišča c. kr. okrožne sodnije v Novem mestu in da bi prišla k sodišču c. kr. deželne sodnije v Ljubljani.“

Zbornica to odobri.

S tem je dnevni red končan.

Deželni glavar dr. vitez Kaltenegger se v kratkem spominja vspešnega delovanja deželnega zbora, in posebno naglašja to, da v tem zasedanji je imel deželni zbor prvokrat čas izvršiti svoje poslove, ne da bi bil priganjevan seje zaključiti. Deželni glavar omenja veselja v cesarski rodovini, po rojstvu princesinje Elizabete, hčere princesinje Gizele in zakliče trikrat „hoch“ in „slava“ cesarju, katerega klica se vsi poslanci udeleže.

Dr. Bleiweis — po stari navadi — se v imenu zbora zahvaljuje deželnemu glavarju, da je tako takno in brezstransko vodil obravnavanje.

Potem naznanja deželni glavar, da je kranjski deželni zbor sklenen.

Ta zadnja seja je trajala 7 ur.

Štajerski deželni zbor.

(20. seja 14. januarja). Nadaljuje in konča se debata o občinski postavi. Namestnik Kübeck izreče željo, da se zbor spušča v špeciialno razpravo postave. Mnogo občin je na Štajerskem, katere so kos svoji nalogi, mnoge pa so premajhne. Občine so res podlaga države, a da bi one države preživele, to je samo prazna fraza. Kar se tiče javne varnosti, kaže se, da se množijo hudodelstva proti varnosti življenja in imetkâ, da pa so razmere glede števila hudodelstev

k številu prebivalcev blizu enake, kakor v blaženih starih časih. Leta 1847 se je zgodilo eno hudodelstvo na 1354 prebivalcev, l. 1872 pa eno na 1318. V poslednjih letih se je žandarmerija od 300 glav na 425 pomnožila. Vlada želi, da se občinska postava spremeni v smislu, katerega nasvetuje odbor za občinske zadeve.

Proti Kübeku še govori Kaiserfeld; potem dr. Wanisch za predlog, grof Platz in Gudenus proti.

Pri glasovanju je Zschokov predlog z 31 proti 22 glasov sprejet, tedaj se načrt občinske postave pošlje v pretres okrajnim in občinskim zastopom in se potem predloži v prihodnji sesiji. Hermanov predlog, da se lokalna policija izroči vladnim organom, še pri klerikalnih poslancih nij našel podpore. Sploh je Herman s svojimi nazori o raztrganji dozdanjih občin v male katastralne občine, v deželnem zboru popolno osamljen.

Postava o organizaciji sanitétne službe v občinah, katero je vlada predložila, nij bila sprejeta od deželnega zbora.

Za deželni zastop znašajo stroški 7000 gold., za deželno upravo (uradnike itd.) 166.871 gold.; za jezdarsko, turnarsko, plesalno itd. šolo v Gradci stroški 6159 gold., dohodki 1027; za gospodarsko šolo v Grottenhofu pri Gradci stroški 18.467 gold., dohodki 2089 gold., tedaj doplača dežela 16.378 gold.

(21. seja 15. januarja). Po predlogu finančnega odbora privoli deželni zbor: podpiralnemu društvu nemških dijakov in podpiralnemu društvu slovanskih dijakov na graški univerzi po 100 gold.; društvu za podporo bolnih nemških dijakov 200 gold., za razne ustanove 21.380 gold.; med temi je 6 štipendij za učence na rudarski šoli v Ljubnem, 9 po 120 gold. in 11 po 100 gl. za učence na gospodarski šoli v Grottenhofu, 3 ustanove po 400 gold. za operaterje, 5 po 100 gold. za učence na živinozdravniški šoli v Gradci, 5 po 120 gl. za učence na vinorejni šoli v Mariboru, 30 po 100 gl. za učiteljske pripravnike in 15 po

100 gold. in 150 gold. za učiteljice pripravnice, dalje 1000 gold. za razdelitev med uboge učence na meščanskih šolah. Doneski za vednost in umetnost znašajo 6260 gold. Za tehniko v Gradci znašajo vsi stroški 100.572 gold.; za zgornjo realko v Gradci 47.715 gold., dohodki 7120 gold.; za realno gimnazijo v Ptuj, stroški 11.495 gl., dohodki 3550 gl., za realno gimnazijo v Ljubnem, stroški 10.877 gold., dohodki 3900 gold. Meščanske šole so v Judenburgu Fürstenfeldu, Hartbergu, Radgoni, Celji in Gradci in doplača dežela povsod po 6000 do 7.000 gold.

Ogromni so stroški za ljudske šole. Plače učiteljev znašajo za celo deželo 665.225 gl., plače za katehete in turnarske učitelje itd. 47.000 gl., starostne priklade 12.000 gl., za konferencije 8000 gl., za učiteljske knjižnice 4000 gl., za nadaljevalni poduk učiteljev 2000 gl., tedaj skupaj 738.325 gl. Ti stroški se pokrijejo po dohodkih iz šolskih gruntov 663 gl., po drugih dohodkih 13.872 gl., okrajji plačajo 7% priklade na davek 230.760 gl., 100.000 gl. se prihrani, ker niso vse učiteljske službe oddane; torej ima še dežela doplačati 393.030 gold.

Herman pri tej točki izreče, da nasproti tem velikim stroškom za šolo ima ljudstvo pravico zahtevati, da se njegovi otroci v šoli moralčno ne pokvarijo in da liberalna prenapetost učiteljev saj tako daleč ne sega, da moderni boj proti krščanstvu ne nesejo v ljudsko šolo in se vedno ne borijo s farnim duhovenstvom na veliko škodo občin. Herman ne stavi nobenega predloga.

Cesarski namestnik odgovarja na vprašanje dr. Nekermana zarad ločitve ljudske šole v Celji, da se bode ta stvar kmalu rešila.

Za javno bolnišnico v Gradci znašajo stroški 153.399 gold., dohodki 139.421 gl. Za zdravljenje in hrano bolnih v vseh javnih bolnišnicah dežele doplača deželni fond 211.100 gl.; stroški za cepljenje koz so 10.000 gold. Deželni zbor sklene vlado prositi, da naj povsod uvede posilno cep-

ljenje koz, katero se je pokazalo kot najboljše sredstvo proti osepticam. Z usmiljenimi sestrami v graški bolnišnici naj se napravi taka pogodba, da bodo stroški za hrano bolnikov manjši od zdanjih. Temu sklepu nasprotujejo klerikalni poslanci.

Za galerijo slik in za risarsko akademijo doplača deželna 7955 gold.

Za deželno gledališče v Gradcu nasvetuje finančni odbor, da se naj privolijo stroški s 3158 gld. in dohodki z 2008 gld. Lani je deželni zbor sklenil, da hoče prodati deželno gledališče za 200.000 gld.; graško mesto bi ga bilo kupilo. Minister Lasser pa sklepa neče potrditi; tedaj bi po lanskem sklepu se gledališče moralo zidati, kar bi nad 100.000 gld. veljalo. Sedanji najemnik ne plača nobene najemščine. Oglasil se je drugi najemnik, kateri hoče plačati 6000 gl. na leto. Ker gre za osobne stvari, sklene deželni zbor, da se stvar v tajnej seji obravnjuje.

V tej je bil sprejet predlog dr. Dominika, da se cela stvar vrne finančnemu odboru, kateri ima o njej precej v prihodnji seji poročati.

Domače stvari.

— (V ljutomerski okolici) so voljeni — kakor se nam piše — za župane sploh vrli in značajni slovenski kmetovalci, in sicer v Stróčjivesi: Marko Novak, na Cvenu: Ivan Rajh, v Babincih: Fr. Droenič.

— (V kozjanskem okraji) je 16. t. m. bila volitev načelnika v okrajnem zastopu. Zopet je voljen nemškutar Hribar, in sicer s 23 proti 9 glasom. V tem okraji je sploh še žalostno, malo marodne zavednosti.

— (Bistroumen učenc.) Iz Boljunca v Primorji se nam piše: V vasi na bližnji višavi je kaplan v šoli zbrani mladini pojasnoval izrek iz sv. pisma: „Hodite po vsem svetu, in oznanujte sv. evangelij vsem narodom“. O tem predmetu je pozneje kaplan malega, bistroumnega učenca poupraševal. Čvrsto mu fant odgovarja; a osupneno in strmo pogleduje g. kaplan, ko mu učenec pove, da v Ameriko nij šel nijeden umrlih

apostolov sv. evangelija oznanovat, kajti za Ameriko se je stoprv v novejšem času seznanilo, kakor so iz zemljepisja pozvedeli, katero jim učitelj predava. — Mrmraje: „Prokleta nova era!“, zapusti kaplan razsrjen šolo. —

— (K o z e) so skoraj po vsem Slovenskem in po drugod, in povsod se širijo.

— (Usmiljeni ljudje) so v Lj. na Štajerskem. Te dni je namreč ubogemu tržanu gospôska edino kravo po javni dražbi prodati hotela. Več mož je sicer k dražbi prišlo, a iz usmiljenja do svojega revnega bližnjega je nihče nij hotel kupiti.

— (Iz Šent-Vida) nad Ljubljano, se „D.“ piše: 12. jan. smo zakopali 27letnega čvrstega mladeniča, ki je znad komaj seženj visocega odra padši čez 5 ur umrl.

— (Iz Novegamesta) se nam piše: Zadnje tri dni bilo je pri tukajšnji okrožnji sodnji končno obravnavanje proti Skardelli-ju, Dreniku in tovarišem, radi ponarejanja bankovcev. Obsojen je bil Skardelli na 12 let, a Drenik na 11 let zapora, dva tovariša sta dobila po pet let, a eden 24 ur. — V noči od 20. na 21. t. m. se je tu ustrelil vojak, ki je stal na straži pri smodnišnici (Pulverthurm). Sprožil je puško z nogo, a za jeziček je privezal motvoz, na konci motvoza pa zanjko, v katero je utaknil nogo. Kroglja mu je šla skoz levo oko, da je bil precej na mestu mrtev. Uzrok samomora je bila menda nesrečna ljubezen, ker se je njegova dekle letošnji predpust omožila. Doma je bil pri Mirnej peči.

— (Goveja kuga) je tudi v Konjicah potihnila. C. kr. komisija zastran kuge je z razglasom od 17. t. m. preklicala ojstre zapovedi, katere so bile zavoljo kuge razglašene.

— (Iz podletelo) je pretečeni teden nekemu ljubljanskemu trgovcu, ki je hotel najemnike užitnine za nekaj goldinarjev opehariti. Naložil je bil sód sira, na vrh pa je dejál brusni kamen enake velikosti, kakor so sirovi hlebi, da bi se mislilo, da so v sodu sami brusi. Ravno tako je napolnil kišto z žajfo, navrh pa strelne šretlje, da bi se

se mislilo, da je samo svinec v kišti. Pri-
pelja se k mitnici pri st. Peterski cerkvi,
kjer ga po ljubljansko švabsko vprašajo, ali
ima kaj „mauthbares“? Mož pravi, da nema
nič tacega in reče, da ima brusne kámene
in šretlje. Ali zviti „leblajtarji“ odpró sod
in kišto po nesreči namesto od zgoraj — na
dnu in najdejo to, se ve da, „kontrabant.“
Kupec bode zdaj za slabo izpalo ekspedicijo
plačal blizu 80 gl. kazni. Prav žalostno —
za njega. — 0 —

— (Volkovi na Koroškem.) V zilj-
ski dolini se klatijo volkovi, ki so to zimo
baje uže več kot za 1000 gl. živine in drób-
nice poklali. Volkovi so tako sitni, da celo
hleve obiskujejo. Lovci so jih dozdej zastoj
zalazovali.

— (Kokošji tatovi.) Iz Sacerba nad
Bregom v Primorji se nam piše: Dolgoroki
knezi so letos posebno v kokoši zaljubljeni.
Ne preide noč, da se ne bi čulo, da bi bile
kjer god kokoši uzmane. Gospodinje se vse huje
togotijo nad policijo, nego graški g. Herman.
Baje je organizirano celo kokošje društvo,
da se bavi s tem poslom. V naši vasi so
bile dvem kmeticam vse kokoši pobrane,
isto tako tudi županu; on se je zbog tega
ves klaveren in otožen pritožil sl. žandarmom,
a nij hasnilo. V Dolini, Borštu, Ricmanjih,
na Ključu vojaškemu oskrbniku c. kr. pra-
šarnice, v Osipu, enemu kmetu uže drugikrat
in v Predloki g. župniku so dvakrat bile ko-
koši odnesene; zbog župnikovih kokošij, je
bil na sumu mlad fant iz Loke (sin prejšnje
kuharice gospodove) iz istega razloga so ga
priprli. Ko ga sodnik poprašuje, zakaj je g.
župniku perutnino pokradel, odgovori: „Svo-
jemu očetu vzeti, nij greh, nij tatvina“. A
kljubu tej izjavi sedi dečko še vedno v kletki.
„Glad je hud tat“, pravijo ljudje, in baš to,
pravilo priganja ljudi do izrednega koraka
— do kokošij.

— (Iz Planine) na Štajerskem se
nam piše: Neki pošteni vdovec in posest-
nik iz Dol blizu Kozjega, je šel ta predpust
v svate k Markovi hčeri na Visoče blizu
Planine. Očeta Marka nij bilo doma, tako
je hčerka Lenka ženina in starašino njego-

vega s tem odpravila, da naj zopet prideta,
kadar bodo oče doma. Prideta zares dru-
gikrat. Pričakovali so jih blizu Markove
domačije trije poredneži; pravijo, da je bil
med njimi eden Lenčkinih bratov, in neki
nič vredni fantalin iz Mange, in so jih brez
vsega uzroka napadli in pretepli, posebno
pa mirnega in poštenega starašino so grdo
pretepli.

— (Zblaznel človek). Piše se nam:
Janez Medveščak, vdovec, pol ure nad Šent.
Rupertom na Dolenjskem je 23. t. m. v svoji
hiši ogenj napravil in z oblačili kuriti začel,
k sreči so prišli domači ter ogenj ugasili.
On se je pak zarad tega nad njimi hudovati
začel, šel ven in iz norosti vsa okna pobil.
Ker ga nijso več v hišo pustili, gre 3 ure
daleč na pot v M. Dol. Tam začne pri
farni cerkvi zvoniti. Na zvonenje pride takoj
več ljudij k cerkvi in ko vidijo, da more
to kak norec biti, ga hoté z dobrim soboj
peljati. A on ne brigaje se za opomine,
okolo stoječim grozi. Ker ga tako nijso
mogli z dobrim od zvonjenja odpraviti, gredo
v zvonik, in vrvi zvonov kvišku potegnejo.
Ko Medveščak ne more več vrvi doseči,
spravi se cerkvena okna pobijati. Z velikim
trudom so nesrečneža potem zvezali in ga
gnali v Št. Rupert. Ko dospejo tja, sprem-
ljevalce M. prosi, naj bi ga spustili, da bode
takoj miren šel domov. Ti ga res razve-
žejo in spuste. Prost beži na ravnost v Št.
Rupert in tam necemu občanu zopet okna
pobije, potem hiti naprej in trka čez četr-
t ure na Cvekarjeva vrata. Ko mu nihče ne
odpre, gre s hlodom nad sakristijo in tam
eno okno razbije. Zdaj še le pride nekaj
mož, ter ga s silnim trudom premagajo in
zvežejo ter v Bučarjevi hiši zapro, kjer ga
dva moža stražita. Norec je srednje staro-
sti, velik in močan. On ima lastno posestvo,
vredno okolo tisoč goldinarjev. Bolezen je
pak uže v rodu, ker tudi eden njegovih bra-
tov Jakob nori.

— (Iz Brežic) se nam piše: Po noči
med 20. in 21. jan. sta ubila 2 zločina v Blat-
nem blizu Pišec bogatega starega vojaka iz
francoskih bojev Janeza Iljaša, ga po polnem

razmesarila in vso gotovino odnesla, vknjižene zadolžnice pa večidel raztrgala in po tleh raztresla. Starček je bil še krepek, akoravno kakih 80 let star. K spovedi nij hodil. Njegov bog je bil denar, on sam pa najhujši skopuh, kar si ga misliti more.

— (Tolovaji.) Piše se nam: 20. t. m. je bil nek kmet na cesti med Bistrico in Mokronogom od štirih, iz gozda prišlih tolovajev napaden. Dobil je nekaj ran na ramah, ko jim je pa svoje imetje v znesku 25 gl. od dal, so ga spustili.

— (Nesreča.) V vtorek je peljal pod Golovcem pri Ljubljani usnjar iz Kašeljna pri Zalogu čreslo, in je sedel na strani voza Kolo pride črez kanal, voz se zaziblje in prekuene, ter prileti možu na glavo, da mu tilnik zlomi. Obležal je na mestu mrtev.

— (21 dni brez jedi.) Iz Št. Petra na Notranjskem se nam poroča, da je tam umrla 17letna deklica Helena Čelhar na kozah, katera nij 21 duij med boleznijo ni najmanjše jedi v sebe vzeti mogla.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V *državni zbor* so prišli tudi moravski Čehi in so obljubo storili. Dr. Pražak je v njihovem imenu izjavil, da so za to vstopili, da bi kako porazumljenje dosegli in do ustave prišli, ki je stalna, ker iz prava izvira.

Vnanje države.

Nadškof *Leдоховski* v „Kurijeru Pozn.“ zopet razglašča protest. On zagotavlja, da ga niti žuganje, niti kazen ne bo spravila od njegovih škofovskih dolžnosti, da tudi nikdar ne bo pripomogel, da bi se država, kateri je na zemlji le določen krog delovanja odločen, v čisto duhovne in cerkvene zadeve mešala. Se ve da, samo cerkveni nosovi se smejo kamor si bodi utikati!

Gospodarske stvari.

Davek v avstrijsko-ogerski monarhiji.

Ako se sestavijo dohodki in stroški kake države, in se primerijo s število njenih prebivalcev, vidi se najbolje moč države. Kakor najnovejša statistična poročila kažejo, živi v Avstriji na 5452 □ milijah 20 milijonov ljudi. V deželah ogerske krone pa se je

naštelo skoraj 16 milijonov ljudi, ki zavzemajo 5853 □ milj.

Državno gospodarstvo kaže po zadnjih računskih sklepih sledeče številke. Skupni stroški v Cislejtaniji (v okroglem številu) 343,049.000 gl., v Translejtaniji 298,055.000 gl., tedaj v Cislejtaniji za 44,994.000 gl. več. Skupni dohodki v Cislejtaniji znašajo 356,297.000 gl., v Translejtaniji 253,100.000 gl., tedaj v Cislejtaniji za 103,197.000 gl. več. V Cislejtaniji pade stroškov na vsako glavo 16 gl., v Translejtaniji 18 gl., dohodkov v Cislejtaniji na vsako glavo 17 gl. 50 kr., v Translejtaniji 15 gl. 75 kr. Razmera je tedaj za Cislejtanijo v obeh obzirih bolj ugodna, ker pride stroškov na vsako glavo manje, dohodkov pa več, kakor v ogerskih deželah. Iz tega se tudi lehko razvidi, zakaj je na Ogorskem primanjkanje vedno večje, in da je treba tamo stroške zmanjšati, dohodke pa zvečati. — Poglejmo si posamezne točke dohodkov bolj na tanko.

Pri direktnih davkih je v Cislejtaniji dohodkov: Na zemljiščnem davku 37,280.000 gl., na hišnem davku 19,500.000 gl., na pridobitnem davku 8,710.000 gl., na dohodnem davku 21,915.000 gl., na plačilih za davkarske eksekucije 138.800 gl., na zamudnih obrestih od zastalih davkov 164.000 gl. na Ogorskem pa: zemljiščnega davka 22,696.000 gl., hišnega davka 5,530.000 gl., pridobitnega davka 5,490.000 gl., dohodnega davka 6,870.000 gl., plačil za davkarsko eksekucijo 836 gl., zamudne obresti od zastalih davkov 718.000 gl. Tukaj ste posebno dve točki čudni: strašna svota, skoraj 1,000.000 za davk. eksekucije na Ogorskem, ki dajejo žalostno podobo delavne moči in požrtvovalnosti ogerskih državljanov.

Pri indirektnih so v Cislejtaniji sledeči dohodki: Davek od žganja 7.881.000 gl., od vina 3,949.000 gl., od pive 21,000.000 gl., od mesa 3,139.000 gl., od sladkorja 12,452.000 gl., na Ogorskem pa: od žganja 6,200.000 gl., od vina 2,759.000 gl., od pive 1,407.000 gl., od mesa 2,031.000 gl., od sladkorja 1,077.400 gl.

Dalje od monopolov in davščin: v Cislejtaniji od soli 19,012.000 gl., tabaka 55,211.000 gl., od štempeljnov 33,300.000 gl., od pravne davščine 28,027.000 gl., od loterije 16,260.000 gl., na Ogorskem pa: od soli 14,565.000 gl., od tabaka 26,230.000 gl., od štempeljnov 5,441.000 gl., od pravnih davščin 10,843.000 gl., od loterije 3,070.000 gl. — Številke govore!

Razne stvari.

* (Brez dela.) Borzni polom kaže vedno svoje hude nasledke. Na Dunaji samem išče dela 8000 ključarjev, 2000 mizarjev, 3000 strugarjev, 1400 kovačev, 4000 krojačev, 600 tkalcev, 2000 barvarjev, 1300 krznarjev in 2000 pekovskih pomočnikov.

* (Velik požar.) V Brnu je, kakor se nam od tam piše, pogorela 16. t. m. Pavel Kuhnova tovarna, v katerej je bilo vse polno surove volne in volnenega blaga nakopičenega, tako da škoda čez 100.000 gl. obnaša. Goreti je začelo o pol 9 zvečer, ko so bili delavci uže odšli. Požar je bil tako velik, da je pri žaru, kateri se je čez mesto razlival, bilo mogoče v najoddaljenejših ulicah brati. — O nastanku požara se nič gotovega ne ve.

* (Ljubeznjiv dar.) V nekem peštanskem listu se bere oznanilo, da je neka gospodičina zgubila majhno, z zlatom okinčano denarno možnjo, ki je pa prazna. Kdor jo najde, naj jo gospodičini nazaj prinese, pa dobode od nje za dar — gorak poljub.

* (Sijameška brata.) Vganjka, ki je toliko let naravoslovcem dajala dela, se bo zdaj rešila z nožem — sijameška brata sta namreč na nagloma umrla. Bila sta skupaj popolno zraščena imela sta dve sreci, ki ste ob enem bili. Dihala sta oba ob enem. Za žene sta imela dve sestri, hčeri nekega pastolja, in sta doživela veliko starost, šestdeset let. Tedaj enaka smrt čaka tudi „dvočlavnega slavčka“, sester Mili in Kristi, ki ste mulatskega rodu.

* (Amerikansk humbug). Neki Amerikanec je dal zdaj delati glasovir, ki bo 250 vatlov dolg. Igralo bo naj menj lahko 250 pianistov.

Tržna poročila.

Z Dunaja 24. jan. Mlačnost, ki vlada uže več tednov na dunajskem žitnem trgu, tudi pretekli teden nij ponehala. Ker je bilo žita malo, so prodajalci terjali višje cene, katere so se pa komaj obdržale. Pšenice se je prodalo 25000 colnih centov po 5 do 10 kr. čez cene preteklega tedna. Najlepša je bila po 8 gl. 40 kr., najslabša po 7 gl. 70 kr. Po reži se je malo popraševalo, in le najlepša je v ceni malo napredovala. Bila je gališka najlepša po 5 gld. 25 kr., ruska po 5 gl. 35 kr. do 5 gl. 40 kr. Varšovska najlepša celo po 5 gl. 80 kr. Ječmena se je malo prodalo, držal se pa je. Bil je po

po 4 gl. 40 kr. do 5 gl. 35 kr. Koruza je imela malo kupcev, pa je v ceni nekaj poskočila. Ovsu se je malo ponujalo; plačeval se je po 5 gl. Moke se pa le najlepše morejo prodati.

Iz Budapešte 24. jan. Precej od začetka tedna je imel trg prav ugoden značaj, in akopram nekateri malini nijso hoteli kupovati, moralo se je vendar, zavoljo slabega pripeljavanja za prodanih 60.000 centov pšenice 10 do 15 kr. več plačati, kakor proti koncu preteklega tedna. Rež je še zmeraj brez sejma. Ječmena lepše sorte skoraj popolno manjka, in kolikor ga je bilo, se je po najvišjih cenah plačal. Slabšega se je okolo 20.000 vaganov prodalo. Koruze se je okolo 25.000 centov prodalo, in so se stare cene komaj obdržale, ker je bilo malo kupcev prodajalcev pa veliko. Z ovsem je bila s početkom tedna prav mirna kupčija; med tednom pa so ga nehali pripeljavati. Špekulanti in konsumenti so se sejma udeležili, in na ta način se je prodalo okolo 30.000 vaganov po 4 do 5 kr. dražje, kakor oni teden. — Sočivje tudi pretekli teden nij imelo dobrega sejma. Kupci in prodajalci so bili mlačni. Beli fižol se je še zmirom po 5 gld. 25 kr. do 5 gold. 50 kr. lahko prodal; grah po 6 gld. do 6 gld. 50 kr., leča po 6 gld. 50 kr. do 7 gld. 50 kr. — Pšeno po 8 gld., največ je ruskega na trgu; proso je po 5 gld. Mak, sivi po 11 gld., plavi po 12 gld. 75 kr. vagan. Konoplje po 4 gld. do 4 gld. 25 kr. Špeh in mast sta nekoliko cenejša.

Tržne cene.

V Ljubljani 28. januarja 1874.

Pšenica 7 gl. 10 kr.; — rež 4 gl. 90 kr.; — ječmen 4 gld. 20 kr.; — oves 2 gl. 30 kr.; — ajda 4 gl. 40 kr.; — prosó 4 gl. 80 kr.; — kuruza 4 gl. 90 kr.; — krompir 2 gl. 50 kr.; — fižol 6 gl. 60 kr. — masla funt — gl. 53 kr.; — mast — gl. 42 kr.; — špeh frišen — gl. 34 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; govedine funt 26 kr.; — teletine funt 32 kr.; — svinjsko meso, funt 30 kr.; — sena cent 1 gld. — kr.; — slame cent — gl. 75 kr.; — drva trda 8 gld. — kr.; — mehka 5 gl. 50 kr.

V Gradci 28. januarja: Pšenica 8 gld.; 85 k.; — rež 5 gld. 79 kr.; — oves 2 gld. 15 kr.; — kuruza 4 gld. — kr.; — ajda 3 gld. 60 kr.; ječmen 2 gld. — kr.

Loterijske srečke:

Na Dunaji 24. jan. 75. 23. 18. 13. 19.

V Gradci 24. jan. 29. 24. 81. 82. 90.

En sreberni goldinar velja 1 gold. 6 kr. v bankoveih.